

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 16
van **KARL VANLOUWE**
datum: 8 oktober 2020

aan **JAN JAMBON**

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN, CULTUUR, ICT EN FACILITAIR MANAGEMENT

Spanningen in Nagorno-Karabach - Diplomatieke initiatieven

De spanningen lopen enorm op in de regio Nagorno-Karabach (Artsakh). Het betwiste gebied is al een jarenlange bron van conflict tussen Armenië en Azerbeidzjan. De wapenstilstand uit 1994 is al verschillende malen zeer broos gebleken, maar de gevechten die nu plaatsvinden zijn zeer verontrustend voor de stabiliteit in de regio.

Op 27 september 2020 lanceerde het leger van Azerbeidzjan raketaanvallen op de betwiste regio, helaas vielen bij de gevechten die daarop volgden ook burgerslachtoffers. Dat Turkije als traditionele bondgenoot van Azerbeidzjan zich nu ook mengt in het conflict, is zeer gevaarlijk. Zo werd een Armeense gevechtsvliegtuig volgens het Armeense Ministerie van Defensie door een Turkse F16 neergeschoten boven Armeens grondgebied. Ook melden verschillende nieuwsbronnen dat Syrische rebellen zich mengen in de strijd door ingezet te worden via Turkse zogenaamde beveiligingsfirma's om de grensgebieden te beschermen.

Verschillende landen zoals Rusland, Frankrijk en de Verenigde Staten hebben reeds opgeroepen tot een staakt-het-vuren, net zoals ook de Europese Unie en de Verenigde Naties. Dat is broodnodig om het conflict niet verder op te poken. De geopolitieke belangen van Turkije als bondgenoot van Azerbeidzjan en Rusland als bondgenoot van Armenië dreigen de regio enorm te destabiliseren. De geschiedenis van oorlog in en over Nagorno-Karabach is er een van meer dan 30.000 doden. Het is daarom cruciaal dat er rust en vrede terugkeert om dat aantal niet nog te doen oplopen.

1. Wat is de reactie van de minister-president op de militaire agressie van Azerbeidzjan?
2. Hoe kijkt de minister-president naar het grotere geopolitieke plaatje, waarbij Turkije en Rusland tegenover mekaar komen te staan?
3. Is de minister van plan om op diplomatiek niveau te pleiten voor een onmiddellijk staakt-het-vuren en tot het opnieuw rond de tafel brengen van beide partijen om tot een vreedevolle oplossing te komen voor het conflict?

JAN JAMBON

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN,
CULTUUR, ICT EN FACILITAIR MANAGEMENT

ANTWOORD

op vraag nr. 16 van 8 oktober 2020

van **KARL VANLOUWE**

1. De betrekkingen tussen de twee voormalige Sovjetnaties zijn gespannen sinds in 1921 de regio Nagorno-Karabach werd overgedragen van Armenië aan Azerbeidzjan. In 1988 escaleerden de spanningen tot een gewapend conflict. Het verzoek van Nagorno-Karabach in 1989 om herenigd te worden met de Armeense Sovjetrepubliek werd geweigerd door het centrale gezag in Moskou. Na het uiteenvallen van de Sovjet-Unie werden Armenië in 1990 en Azerbeidzjan in 1991 onafhankelijke staten. Officieel bleef Nagorno-Karabach deel uitmaken van Azerbeidzjan, maar de regio verklaarde zich in 1991 onafhankelijk. De internationale gemeenschap heeft de onafhankelijkheid van Nagorno-Karabach nooit erkend, maar de facto wordt de regio sinds 1991 wel onafhankelijk bestuurd.

Het gewapend conflict heeft sindsdien duizenden mensenlevens geëist tot de wapenstilstand in 1994. Deze wapenstilstand werd al verschillende malen verbroken. Het escalerend geweld vandaag is daar een pijnlijk voorbeeld van.

De Minskgroep* van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE) is het orgaan dat door alle partijen erkend wordt in de vredesonderhandelingen. Die onderhandelingen gaan uit van drie evenwaardige principes om tot een akkoord te komen: het afzien van dreigen met of gebruiken van geweld, territoriale integriteit, en gelijke rechten en het recht op zelfbeschikking. Ik sluit me ook aan bij de oproepen van onder meer de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE), maar ook bij die van Europees president Michel, Frans president Macron en zoveel anderen om tot een onmiddellijk staakt-het-vuren te komen. Een duurzame oplossing voor dit aanslepende conflict is enkel te bereiken aan de onderhandelingstafel.

**De OVSE-groep van Minsk is in 1992 opgericht door de Conferentie over veiligheid en samenwerking in Europa om een vreedzame, via onderhandelingen tot stand gekomen oplossing voor het conflict tussen Azerbeidzjan en Armenië over Nagorno-Karabach aan te moedigen.*

2. Sinds het uiteenvallen van de Sovjet-Unie vergrootte Turkije zijn invloed in islamitische landen in de regio, waaronder Azerbeidzjan. De evolutie van de huidige toestand is op zijn minst zorgwekkend. De Turkse president Erdogan liet al weten Azerbeidzjan 'met alle middelen' te willen steunen. Turkije steunt Azerbeidzjan natuurlijk ook om interne redenen. Er leeft namelijk een grote Azerbeidzjaanse gemeenschap in Turkije.

Rusland, traditioneel op de hand van Armenië, riep op tot een onmiddellijk staakt-het-vuren en het begin van besprekingen om de situatie te stabiliseren. Ik verneem dat ook Iran probeert te bemiddelen.

Frankrijk is samen met de Verenigde Staten en Rusland medevoorzitter van de zogeheten Minsk-groep, binnen de OVSE, die bemiddelt tussen het christelijke Armenië en het islamitische Azerbeidzjan. De Minsk-groep veroordeelt het gebruik van geweld krachtig en betreurt het zinloze verlies aan levens, ook van burgers. De

drie landen roepen de strijdende partijen op om te onderhandelen over een duurzame oplossing van het conflict.

Er duiken ook meer en meer berichten op dat Syrische rebellen worden geronseld om deel te nemen aan de strijd in Nagorno-Karabach. Zo dreigt het conflict alleen nog verder te escaleren (*bron: CNN*).

Er staat natuurlijk veel op het spel. Nagorno-Karabach ligt dicht bij de olie- en gaspijpleidingen die van de Kaspische Zee naar Turkije en de wereldmarkt lopen.

Alle waarnemers zijn terecht bijzonder bezorgd om een militaire escalatie. Ik deel hun bezorgdheid.

3. De Vlaamse Regering staat positief tegenover elke poging om een escalatie van het geweld te voorkomen. Een duurzame oplossing kan immers enkel via onderhandelingen worden bereikt. Dit is dan ook de boodschap die ik in eventuele toekomstige diplomatieke contacten hierover zal uitdragen.
Het hoeft geen betoog dat de evolutie van de Turkse betrokkenheid in dit conflict een rol kan spelen in de verdere besluitvorming over de toetredingsonderhandelingen tussen de EU en Turkije.

Ik vestig mijn hoop op het gezond verstand van de betrokken partijen en zal elke bijdrage tot een vreedzame oplossing voluit ondersteunen.